

БӨЛІМ: ПСИХОЛОГИЯ

ТҮСІНІСТІК, ЭМОЦИОНАЛДЫЛЫҚ ЖӘНЕ БЕДЕЛДІК
СҰРАҚТАМАСЫ (ТЭБ)ЖАРИЯЛАНДЫ
27.11.2022СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/127071/>

4 курс студенті: Иманбаев Н.Ж

Оқытушы: Болтаева А.М.

Әл-Фараби ат. ҚазҰУ

ТҮСІНІСТІК, ЭМОЦИОНАЛДЫЛЫҚ ЖӘНЕ БЕДЕЛДІК СҰРАҚТАМАСЫ (ТЭБ)

Әдістеменің авторы – А.Н.Волков, 2014 жылы жарияланды. Бұл әдіс некедегі серіктестерді түсіну, эмоционалды тарту және құрметтеу дәрежесін өлшеуге арналған. Әдістеме 3 шкаладан құралған. Олардың: түсіну шкаласы клиенттің өзіне дұрыс әрекет етуге мүмкіндік беретін серіктес бейнесінің болуын бағалауға мүмкіндік береді. Эмоционалды тартымдылық серіктеске тартымдылықты бағалауға, оның жеке көріністерін қабылдауға мүмкіндік беретін бірқатар проективті мәселелермен өлшенеді. Құрмет шкаласы жұбайының басқа біреудің көз алдында беделінің, маңыздылығының, анықтамалығының өлшемін бағалауға мүмкіндік береді.

Мақсаты: Некеде түсінушілік, эмоционалдылық пен беделдіктің деңгейін анықтауға арналады.

Әдістеме мазмұны:

Әдістеме некедегі серіктестер арасындағы қарым-қатынасқа қатысты 45 сұрақтан тұрады. Әдістеме мәтінінде әдістеменің атауында көрсетілген үш шкала бар: түсіністік, эмоционалдылық және беделдік (құрмет). Әр шкалада 15 бекіту сұрақтары бар. Ерлі - зайыптылар жеке түрде өз алдына бөлек толтырады.

Шкалалар сипаттамасы.

Түсіністік — бұл тақырыпта серіктестің жеке басының бейнесінің болуы, оның жеке ерекшеліктерін білудің субъективті сезімі. Жоғары түсінікке ие субъект серіктестің

мінез-құлқын, ойларын, сезімдері мен ниеттерін түсіндіруде қиындық тудырмайды және оларды серіктеспен қарым-қатынас кезінде оңай ескеруі мүмкін. Түсінбеушілік — серіктестің жеке басының айқын көрінісінің болмауы, оның ойларын, сезімдерін, әрекеттерін түсіндіруде, түсіндіруде қиындықтар.

Эмоционалдылық — серіктестің тартымдылығы, онымен қарым-қатынас жасауға деген ұмтылыс, байланыстың субъектіге терапиялық әсері. Осы шкала бойынша төмен бағалар серіктестердің қарым-қатынасындағы қиындықтарды, бір-бірінен шаршау сезімін сипаттайды.

Беделдік (құрмет) — серіктестің тұлға ретінде қаншалықты қабылданатындығының, субъектінің дүниетанымын, мүдделерін, пікірлерін қаншалықты бөлісетіндігінің және оларды эталон ретінде қабылдайтынының көрсеткіші. Сыйламау-серіктеске жеке тұлға ретінде менсінбеу.

Нұсқау: Бұл сұрақтарда сіз жан-жарыңызды қалай түсінесіз, сол бойынша «ия», «жоқ», «білмеймін» жауаптарының бірін таңдап сұрақтың қасына сәйкес «белгі» қойыңыз.

Сұрақнама мәтіні:

1. Мен оның ойын тез оқимын.
2. Мен оның көңіл -күйін әрең табамын.
3. Мен оны айтқызбай түсінемін.
4. Оның жағдайға байланысты өзін қалай ұстайтыны туралы мен кейде айта алмай қысыламын.
5. Мен оның әдеті мен талғамын жақсы білемін.
6. Оның қандай да сұрақ жайлы көз-қарасын айту қиын.
7. Мен оның қажетін және неге талпынысы бар екенін білемін.
8. Мен оны жақсы түсінбейтін сияқтымын.
9. Ол кейде күтпеген жағдайларды жасап мені таңқалдырады.
10. Мен оның кемшіліктері мен жетістіктерін жақсы білемін.
11. Оның ішкі уайымы мен үшін жұмбақ болып қалмақ.
12. Мен оның икемді және икемсіз жақтарын жақсы білемін.
13. Мен оның өміріне не маңызды екенін білемін.
14. Көп байқағаным мен оны түсінбейді екенмін.
15. Мен оны не қуантады, не қайғыртады білмейді екенмін.
16. Маған оның үйде болғаны жақсы, ұнайды.
17. Маған оны тыңдау және бетіне қарап отыру ұнайды.

18. Маған оның өзін ұстауы ұнамайды.
19. Оның бет келбеті жағымсыз.
20. Мен оның қалай жұмыс істейтінін, жүрісін бақылағанды ұнатамын.
21. Маған оны сүйі, құшақтауы, еркелетуі ұнамайды.
22. Маған оның жымиюы, күлкісі ұнайды.
23. Оның қасымда болмайтыны мені қатты қынжылтады.
24. Оның бет келбетінен әйтеуір маған бір нәрсе ұнамайды.
25. Мен оның қимылы мен әңгімесін жиі сынға аламын.
26. Ол жиі қажетті және пайдалы нәрселер айтады.
27. Оның көп нәрседе көз-қарасы менің пікіріммен сәйкес келмейді.
28. Оның мен туралы пікірін құрметтеймін.
29. Ол менің досым екені қуантады.
30. Мен оның пікірі мен баға беруіне сирек қосыламын.
31. Оның қасында мен өзімді жеңіл және ашық ұстаймын.
32. Менің көңіл-күйім ол қасымда болса көтеріледі.
33. Оның қасында мен жиі шаршап, өзімді бақылай алмай қаламын.
34. Мен тек соның қасында болу үшін, маңызды жұмысымды қалдыруға бармын.
35. Мені одан алысырақ жерде демалу жиі ойландырады.
36. Мен ол жоқ кезде, өзімді жақсы сезінемін.
37. Мен оның бойынан көп жақсы қасиеттер табамын, сондықтан оны адам ретінде слаймын.
38. Менің таныс, туыстарымның арасында нағыз беделді адам, тек сол.
39. Мен кейбір нәрселерді шеше алмасам, жиі жан-жарымнан көмек сұраймын.
40. Ол мені жылдам өзгерте алады.
41. Менің пікірімше оның басы қатты жұмыс істейді.
42. Жан -жарыма әсер еткен кино мен кітаптар мені қызықтырады.
43. Оның қасында отыру мені жалықтырмайды, ол тамаша адам.
44. Кейде оның алыс адам емес екені, мені ойландырады.
45. Онда бар қасиеттерді мен өзімнен көргім келеді.

Жауап парағы

Т.А.Ә. _____

Жасы _____ Жынысы _____ Білімі _____

Отбасылық өмір тәжірибесі _____ Мамандығы _____

Жұбайлық өмір өтілі (стаж) _____

Бала саны және жасы _____

Күні _____

№	Иә	Білмеймін	Жоқ	№	Иә	Білмеймін	Жоқ	№	Иә	Білмеймін	Жоқ
1				16				31			
2				17				32			
3				18				33			
4				19				34			
5				20				35			
6				21				36			
7				22				37			
8				23				38			
9				24				39			
10				25				40			
11				26				41			
12				27				42			
13				28				43			
14				29				44			
15				30				45			

Нәтижені өңдеу көрсеткіштері:

Әр шкала кілтке байланысты сәйкес келсе

2 ұпай беріледі :

«иә» жауабы бойынша («+») сұрақтар; 1, 3, 5, 7, 10, 12, 13, 16, 17, 20, 22, 23, 25, 26, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 45;

«жоқ» жауабы бойынша («-») сұрақтары : 2, 4, 6, 8, 9, 11, 14, 15, 18, 19, 21, 24, 27, 29, 30, 38, 40, 43, 44;

1- ұпай «білмеймін» жауабына беріледі, ал 0- ұпай кілтпен сәйкес келмегенде қойылады. Бұл әдістедемеде жоғары 30 ұпайды көрсетеді.

1. Түсіну (1-15 бекітуде) субъекті бейнесінде серіктесінің жеке ерекшеліктері туралы сезіну бар. Қарым-қатынас кезінде ойды, мінез-құлықты сезім мен көз-қарасты түсінуге болады. Осы шкала бойынша төмен ұпай жинаса онда

түсінбеушілікті білдіртеді.

2. Эмоционалды (16-30) тартымды, қарым-қатынасқа түсуге қызығатын, субъектімен байланысқа терапевтік деңгейде әсер ете алады. Ұпайдың төмендігі қарым-қатынас арасында күрделі сипат пен бір-бірінен шаршағандық байқалады.
3. Беделі (құрметтеуі) (31-45) Субъектіні эталон ретінде құрметтейді. Оның көз-қарасы, қызығушылығы мен пікірін бөліседі. Ал ұпайы төмен болса сыйламайды, жеке тұлға ретінде қабылдамайды.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.